

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hozva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

Megjelenik minden nap a hétköznapon és ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 8. sz.
 A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 31.

Petőfi ünnepélyek.

Méltóan a szabadságharcz nagy költőjéhez, vasárnap az egész ország fényes ünnepet ült. Egyet ünnepelt egy szívvel, lélekkel, hogy az áhitat lángja azokat is elfogta, a kik az ünnepre való készülődés közepette némán és télenül állottak.

Ezen ünnepek közt fényével és igaz melegségével emelkedett ki a segesvári csatatéren lefolyt ünnepély, a költő sírjánál. Képviselve volt itt a társadalom minden rétege a köznéptől a főrangú arisztokracziáig, képviselve volt ezrekre menő számmal erdélynek egy nagy nemzeti fontosságú eleme a székelység. A nemzeti eszmék megszilárdulása mellett, melyeknek Petőfi volt legtermészetesebb, legigazabb dalnoka, ez ünnepély rendkívül nagyfontossága a magyarság e két elszigetelt részének találkozására miatt. A székely népek súlyos küzdelmei közt szüksége van, hogy nemzeti érzülete az oly felső példák után erősödjék, az ott jelen volt kormányközegek pedig meggyőződhetnek a halasztást nem tűrő segítségről, mit a magyarság ügye kér az erdélyi részeken:

Az országos jelentőségű segesvári ünnepélyről kiküldött tudósítónk a következőkben számol be.

Gábor ur.

— Titeket nagyon szeretett Petőfi, székely atyafiak! — szónokolt Bartha Miklós a fehér-egyházai mezőn. A székely táborból lelkesen helyeselt erre.

— Ti szabadok voltatok 48 előtt is. Erre meg kifeszült minden székely melle s büszkén nézett a sok idegen magyarra, a kikeről talán Petőfi szellemének tüze olvasztotta le a jobbagyság bilincseit, a mint Bartha Miklós mondta költői lendülettel. A székely tábornak mérhetetlen nagy volt az öröme, hogy a szónokok őket anynyi sok figyelembe részesítették. A székely tábor felől élénk éljenzés kísérte a szónok minden szavát.

Annai tény, hogy ha Segesváron jul. 30-án tartanak népszámlálást, úgy a jó schäszburgerek supremáciája többszörösen elveszett volna. Hajnaltól kezdve az utcákon csak magyar szót lehetett hallani. A jó szászok későn kelnek, e napon meg éppen kevesek keltek fel. Az odaérkezett néptömeg számát jóval többre becsülik tízezer főnél.

Felvirágozott 3 külön vonattal jöttek a székely atyafiak Székely-Udvarhelyről és egy-egy Székely-Keresztúrról. A mozdonyok homlokán Petőfi verseiből vett idézetek állottak:

Talpra magyar!

Előre székelyek!

*Csak nem fajult el még a székely vér,
Minden kis csöppe drága gyöngyöt ér.*

És amint a vonatokból egyre ömlött ki a székelyföld népe, az a szomorú gondolat ébredt egyesekben föl, hogy ez a népfaj, melyet évszázadok vihára sem tudott kipusztítani hegyek közül, csaknem oly tömegesen ömlik kifelé Romániába.

Ez a népfaj, mely testileg erőteljes, edzett, tevékeny, szellemileg pedig száz baja közt is kedélyes, vig — hovatovább csaknem teljesen elvész a magyarságra nézve.

Megérkezésük után a 8 rézkürtös székelybanda, melynek más érdeme nincs, minthogy taktust tart, azonnal elkezdte fujni a tüzes nótákat, mert a székely csak e kedves hangszere mellett tud busulni és vigadni. Közönségesen elég 2—3 kürtös a székely multságára, de most van egy egész csapat s a csatatéri

ünnepélyen is ez a nép-zenekar játszott, a kolozsvári honvéd-zenekar helyett.

Az ünnepély kezdetén még mindig özönlött a székelység. Ekkor érkeztek meg ugyanis a szekeresek. Kis apró hegyi lovaikkal ijedő sebességgel száguldtak le a völgybe a hegyoldalakon, a mit uri fogatok aligha mernének utánna csinálni. A rettenetes zajtól, a mit a deszkaladás szekerek zörgése okozott, zengett az egész völgy. Ilyen lehetett az a roham, melyet az ősmagyarok intéztek mindenféle képen az ellenséges hadállások megbontására. Van valami démoni ilyenkor a csendes, együgyűnek látszó székelyben, hogy még a hegyről való örült száguldásban is egyre paskolja ostorával a lovat. Mikor az ünnepély színhelyére értek, a székely fölvette a fehér szumánt s beállott illendően az ünneplők közé.

Szívet, lelket lebilincselő az a viszony, a mi az udvarhelyi és kereszttúri székelység és Ugron Gábor között van. Ugron szereti a székelyt mint barátját, a székely pedig édesatyját tiszteli »Gábor urban« és mihelyt meglátja valahol, illendően tartja hozzásergeleni. A Petőfi ünnepélyre az ő felhívására jelent meg s mihelyt meglátta az ünnepélyen, lelkesen éljenezte s azután el sem hagyta többé. Caesar ismerte katonáit, mindegyiket a saját nevével, Ugron Gábor is ismeri az udvarhelyi és kereszttúri székelyt. Az ünnepélyen a legnagyobb tisztelettel követték minden utasítását.

— Sándor fiam, Domokos fiam eredj, de mond meg ezt stb. és Prázmár Sándor vagy Jerki Domokos örül a tisztességnek, hogy ő viszi a vajda üzenetét.

Ugron Gábornak nagy hatalmat is tulajdonít az udvarhelyi székely, a mit közönséges észjárása ilyen történetkével fejez ki:

— Gábor ur inasa elfárad egyszer gyaloglásában, de imé jön a vonat.

— Hej, vegyetek fel, a Gábor ur inasa vagyok ám! — és erre a vonat megáll és felveszi Gábor urnak a gyaloglásban elfáradt inasát.

Ezt így tartja a székely és ha meggyőződne arról, hogy ez nem így van, akkor bosszujá-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jegyesek.

Írta: **Votisky Antal.**

Szent idők névtelen nagyjai s a névtelen nagyoknak édes-gyászos porladó emléke, elmosódó képeitek frissüljenek fel ismét egy muló percze feledő sziveinkben!

Mily nagy idő ötven év! Elrepült, mint egy kicsiny pillanat, most, mikor az ötven év előtti gyászos segesvári csatának szomorú emléke feltolul lelkeinkbe, az ismert nagyok emléke mellett elszűn az emlékezet az ismeretlen, névtelen hősök porladó hamvaihoz is. Daliás ifju és gyöngéd, szűzi leányka, gondtól ránczos homloku vén atya és gyermekes anya, reszkető kezű beteges agtyán és gyengekaru fiugyermek, elhallott névtelen szentek ti, küldjétek le szellemeiteket egy fájó, de édes pillanatra idehozzánk ti is onnan fentről, a csillagokból!

És felhevült szellemünk telve a nagy napok jeleneteivel. Puskaporszag, fegyverropogás, kardok csattogása és halálzaj összeolvadnak egy egészszó, ami lelkünkben a csendes visszaemlékezés nyugodt érzelmével és dallá, édes-bus dallá változnak, olyanná, mint amelyet az ősidőkben a tárogató kesergett vigasztalásul és vidulásul, szomorúknak s szomorító emlékül az elfeledkező vigadozóknak . . .

Hosszu ötven év előtt Segesvár felett beborult az ég. Megvillant fölötté a villám és elhült amaz eppár hős magyar, aki elébe mert állani a hatalmas északi óriásnak, az oroszoknak. A Segesvár és Fehéregyháza között elvonuló völgyet sok véres holttest borította el, a környékre és a kanyargós Nagy-Küküllő folyó partjára rátette a fegyverét az orosz.

Oda hallatszott a csatázás Segesvárra. Annak a pár elaggott embernek vagy fiatal gyermeknek, aki dobogó szívvel hallgatta a dördüléseket, a puskaropogást, mintha tördöfés járt volna át minden egyes dördülés után a szívet. Ki az édes szülőjét, vagy magzatát, ki az élete párját vagy szive bálványát látta ott az öldöklő csatában. Mindnyájan mégis, mindnyája szive bálványát a hazát féltették leginkább.

Segesvár egyik kis utcájában közel a csendes főtársa Küküllőhöz egy vadszöllővel befutott kis házacskában szivdobogva várta a csata végét egy kis leány. Kiült a kertbe a nagy árnyékos diófa alá, aztán könnyező kék szemével erőltetve nézett abba az irányba, ahonnan a csatázás hallatszott. Majd egyszer-egyszer, amikor elhalt a zaj, lehajolt és oda nyomta a fülét a földhöz, nem hallatszik-e lövedégek, nem érzéke-e haza valamelyik kedves lény a csatából. Hárman voltak oda: az apa, a testvér és a legkedvesebb, a jegyes, aki hadnagy volt a magyar seregben.

Eltelet a nap és nem jött meg senki. A

nap vészesen, bosszusan nyugvóra hajolt, nyugtában vérvörösre festette a Küküllő csobogó habjait. Ugy látszott, mintha vér hömpölygött volna a folyó medrében. A távolból mindig ritkábban és ritkábban hangzott fel egy-egy dörrénés. Néha előtűnt egy-egy villanás is, aztán tompán dörgött utána az ágyu, aztán csak elcsendesedett minden. Kelet felől hűvös szellő kerekedett, megmozgatta a nagy diófán a leveleket és elsusogta azoknak a nagy szomorú dolgot, a csata végét. És a szegény leányka, mintha megértette volna ezt a csendes susogást, leborult az asztalra és hangosan felzokogott. Elsíratta az apát, a testvért és a jegyest. A zokogás keserves és hosszú volt és kimerítette a gyenge leánykát. Ajultan hanyatlott le a szőke hajjal beborított fejecske a nagy diófa százados törzséhez.

Segesvárt pedig felverte a nagy lárma. Szétverték a magyarokat. Az otthonmaradtaknak megvitte a hirt egy-egy menekülő sebesült és a szivdobogó reménykedés egyszeribe sirássá változott. Mindenkinek volt kit siratni.

Az elájult leánykának senki sem sietett hirt vinni. A férfiak elmentek a csatába, vissza sem jöttek, az öreg egyetlen cseléd meg, aki meghallotta a szomorú dolgot az utcán, haza sem mert menni, gyászhirt vinni, szivettépő dolgot elmesélni.

Lassacskán feltűnedezték a csillagok. A hold is kibukkant a távol kékülő hegyek mögül, a hűvös keleti szél megszűnt egy kissé . . .

ban felszedné a sineket. Természetesen nagyon imponál a székely góbának a képviselőházi Ugron Gábor, meg az, hogy Gábor ur csak ugy rendelgeti a különvonatokat a székelynek, hogy megjelenhessen idejében az ünnepélyen.

A székely azonban nagyon önértetes és kész minden kiesésért duzzogni, a mi hiúságát sérti. A segesvári Petőfi-szobornál olyan kicsi a tér, hogy csak a küldöttségek fértek fel, a székely atyafiakat éppen ezért nem bocsátották fel a várfalra. Ugron Gábor azonban ismeri az ő népet, ott hagyta az ünnepelőket s székelyeivel levonult a várból az állami iskola udvarára s ott tartott nekik lelkes szónoklatot Petőfiről. A népszerűség bajjal jár. Mások már rég a hűsítő mellett oltogatták a mikor még Gábor ur székelyeinek beszélt teljes szívből, lélekből. A székely pedig tágra meresztett szemekkel nézte vajdáját, Gábor urat, hogy mint jön bele hovatovább a beszédbe, mint sustorékol, mint egy szétpattanni készülő bomba. Sőt még a szónoklatnál is többet tett. Csoportokban vezette fel a népet a várba, hogy lássák a koszorúkkal borított szobrot. Az egyensúly helyre is állt. Valóságos diadalmenet volt ez, folytonos éljenzés között, hogy a jó schászburgerek szíve is gyönyörködött a látványban. A menet élén portól szürkén, körülfogva kedves székelyeivel, kiknek élénken magyarázgatt valamit, haladt »Gábor ur.«

A népszótton megérti, hogy kit tartson érdemesnek szeretetére. Érzelmek így közösek, egymáshoz szoktak. El sem képzelhető, hogy Gábor ur ne sirna, ha a székely nép sir, vagy ne örvendene, ha örvend.

A székely azonban már sajnos nem mind beszél a saját nyelvét. Az éghajlat alatt egy foglalkozás közt élő népek hamar cserélik el nemzetiségüket, nyelvüket. Az ünnepélyen ott volt a fehéregyházi székelység, kik ugyan a magyar nyelvet mással cserélték fel, de értesben még mindig magyarok és erősen tartják, hogy ők azért székelyek. Ők is szeretik hazájukat és Ugron Gábor s erről lehet felismereni a székelyt.

A segesvári csataterén.

Reggel 7 órakor érkezett meg a b. pesti külön vonat, a mely Zsilinszky Mihály és Vörösmarthy Mihály államtitkárokat, az országos képviselőket, a tud. és irod. társaság tagjait hozta élükön Bartók Lajossal.

A sokaság külön vonatokon ment a fehéregyházi síkra, a hol a csatában elesett honvédek emléke áll obeleszkje tetején a kiterjesztett szárnyu turulmadárral. A viruló

síkságon beláthatlan néptömeg hullámozott Ugron Gábor szavára 8000 székely kerekedett föl 7 bandával, akik hazafias dalokkal üdvözölték az ünnepi tribun felé kigyózó menetet, melynek élén Ugron székely bandériuma porroszkált.

Emelték a menet fényét a Zichy Jenő és Károlyi családok 4-es fogatai is. A kolozsvári dalárda elénekelt a Talpra magyart s azután Bartók Lajos mondta el gyújtó hatással beszédét. Utánna E. Kovács Gyula szavalt nagy tüllel Jókai megragadó Apotheossissát.

Riadó lelkesedést keltett, a mikor beszédében a szászok és szerbeket üdvözölte, a kik jelen voltak az ünnepen. Majd Bársony István Petőfi szerelmeiről olvasott föl, Somló Sándor pedig elszavalt Endrődy Sándor költeményeit Petőfiről. Szász Gerő szavalt még verseket, mire a koszorúk elhelyezése következett. A képviselőház koszoruját Tallián Béla, a főrendiházat Zeyk Dániel br., mikor a kormány és Wlassics Gy. miniszter koszoruját tették a szobor lábához, Zsilinszky államtitkár örvendetes meglepetést keltett lelkes beszédével, melyben hangsúlyozta annak jelentőségét, hogy ez ünnepen a kormány is képviselheti magát. Az államtitkár ezután a vármegyeházára hajtatott, a hol a vármegye, a Pénzügyigazgatóság, tanítótestület és az ág. cv. papság tisztelgését fogadta. Érdekes volt Teutsch esperes beszéde, a ki azt fejtegette, hogy ők mint hazafiak mindig tisztelték Petőfit és átadta Zsilinszkynek Petőfi német fordítását Mellasz Henrikől. Az államtitkár szíves köszönettel fogadta a hazafiság e megnyilatkozását.

Gyönyörű volt az ünnep a vármegyeház előtti szobor előtt a Küküllő völgyét uraló hegyek. Ott először Bartók Lajos beszélt hangsúlyozva mindenki örömét, hogy ez ünnep testvériségbe olvasztja össze a nemzetiségekkel. Majd elszavalt Jókai versét Petőfi haláláról. Azután a képviselő poeta Illyés Bálint szavalt el nagy lelkesedést keltve poetikus szépségű ódáját Petőfihez. Az Oithon koszoruját Bársony István tette le. A küldöttségben Sebők Zsigmond, Balla Miklós, Sas Ede vettek részt. Az újságírók egyletének koszoruját Lovassy Márton és Cziklay Lajos hozták el. A Szent István társulat és a Pázmány egyesület koszoruit dr. Kiss

János helyezte el. A V. H. Sz. koszoruját is küldöttség tette a nagy költő szobra elé. A deputációnak Száva Gyula, Barát Ármin, Brayer Lajos és Sas Ede voltak a tagjai. Ezenkívül tömérdek koszorut tettek a szobor lábához. Köztük feltűnést keltett Fiume ezüst koszoruja. D. u. 3 óra volt, mikor végre a város háza nagy termében a társas lakoma kezdetét vette, melyen lehettek mintegy 500-an. Az első felköszöntőt Zsilinszky Mihály mondta a királyra. Bartók Lajos a kormányt köszöntötte fel, a ki a nemzeti törekvések elvére állott. Tallián Béla Bartók Lajost éltette, míg Károlyi István gróf igen érdekes felköszöntőt mondott s hangsúlyozta, hogy ha a corruptio régibb korát újra felakarják támasztani, kézbe kell venni a lángostort és kikorbácsolni. Ugron Gábor kiemelte az ünnep ama jelentőségét, hogy a magyarok és szászok együtt ünneplik a magyar szabadság dalnokát. Zichy Jenő gróf is a szászokat köszöntötte föl. Barabás Béla pedig a 48-as honvédekre mondott felköszöntőt. De legérdekesebb volt a tósztok közt Vallbaum polgármester felköszöntője, a ki magyar és német nyelven beszélt lelkes hazafias szellemben.

Egyetlen kis incidens zavarta meg az ünnepélyt. A főispár ugyanis észrevette, hogy a 48-as polg. kör zászlaján Kossuth képe van. A zászlót elakarta távoztatni, de Bartha Miklós közbe lépett. Erre kompromisszumra léptek. A zászlót nem távoztatták el, de szép óvatosan begöngyölítették.

A szászok és a Petőfi ünnep.

A székelyek után meg kell emlékeznünk a szász testvérekről is, a kik az ünnepélyen való viselkedésükkel kiváló tanujelét adták okosságuknak. Ugy viselték magukat, hogy azt se mondhasa a világ, hogy szakítottak az előzményekkel, azt se, hogy megsértették a magyar nemzet ünnepelt nagyságát tüntető távollétükkel.

A városban a középületek kivételével is néhány házon lobogó volt, még pedig igen elemesen, a nemzetiszínű lobogó mellett a gyászlobogó. A szász városatyák közül polgármesterükkel élén többen jelen voltak a banketten és több tanujelét adták a testvériségnek. Jóbarát akarnak lenni, ezt jelentették ki minden szavukban.

Nem mondható ugyanez a szász sajtóról,

Fegyverzörgés, dobpergés, trombitaharsogás. Az elélt leány felijedt a zajra. A Küküllő mellett sűrű csapatok húzódtak fölfelé. Oda lehetett látni a diófa alól. Meg-megvillant a fegyverük a holdfényen. Orosz csapatok voltak. A leányka összeresztett és figyelte a csapatok mozdulatait. A csapatok dobpergéssel és trombita harsogással elvonultak, helylyel közel azonban őrség maradt a Küküllő partján. Az őrségek mellett kigyúlt a tűz, az orosz katonák leheveredtek, csak egy maradt állva. Fáradtan puskájára támaszkodott, majd egy-két lépést tett fel-alá. Az őrszem volt.

A leány pedig várt. Sírní már nem tudott, szemeiből kiapadtak a könnyek. A szívét pedig ugy csavarta, ugy megvérezte az egyedül-lét. Tétovázott. Odarohanjon-e az őrtálló kózákhöz, hogy utána tudakozdék a kedveseinek? vagy elinduljon egyedül az éjszakának a nagy sír felé a csata mezőre? Huh! de megborzadt. Eszébe jutottak a holtak. A véres, összelőtt és roncsolt tetemek, melyek fölött bizonyára ott lebegnek keseregve a hősi halált haltak szellemei. Huh! el innen szomorú szellemelek.

A hold magasra emelkedett. Tiszta sugarai beezüstözték a messzi hőmpölygő Küküllőt. Kísérteties, különös árnyat vetettek tőle a parti fák, a folyó fölött pedig ott lebegett valami aranyos, ezüstös köd, amit a hold sugara szöttek oda!

Nem a holtak szellemei azok? El innen, el!

A leányt elűzte ez a látvány, be a sötét szobába agyában a kínzó képzelődéssel, szívében az izgatott várakozás maró fájdalmaival és a keserű kétséggel. Betámolygott csendesen a hálószobájába, ahol a félsötétségből hívogatta a fehérítő, dagadozó, szízi nyoszolya. Nem is hallotta a vén cseléd csendes csoszogását, aki halkán belépett. Talán észre sem vette őt. A vén asszony barázdás arcán nagy könnyespek ültek. Szóltanul segítette le a reszkető leányzóról a ruhákat és szoritotta bele gyöngéden az ágyba.

Micsoda lelki küzködés után aludt el ez a szegény gyermek!

Az a küzködés álmában sem hagyta el. Fel-fel riadt egy-egy zokogással. Majd elaludt és susogott édes szavakat. Megálmodta a viszontlátást. Sorban jöttek haza, akiket várt. Az apa, akinek a homloka közepén volt egy kis lyuk, mosolygva ölelte magához. És ő nem ijedt meg attól a balálos sebtől. Aztán vigarccsal közeledett a testvér, az oldalában egy hatalmas szuri sebbel, vigasztalta a kis leányt: Itt vagyunk, gyöngyöm, élünk, örülj! És a vigasztalás oly jól esett az álmodónak. Aztán jött egy harmadik alak. Öröm sikoltás hagyja el a leányka arcát. Csendesen közeledik felé a jegyese, ajkán édes bus mosolygással. Magához öleli őt, forró, perzselő esőket nyom a szízi ajkakra. És az alvó oly boldog most már, olyan teljesen boldog. Aztán csak észreveszi, hogy mily különösen lépked az ő je-

gyese. Mintha sántitana, aztán mintha vér borítaná el a térdét, néha-néha fel is sziszszsen. És mindez nem fáj az álmodónak. Boldogság az álom!

Ha a valót tudná!

Kint a kert árnyékos bokrai közt vigyázva bujkál egy alak. Véres honvédtisztí ruha van rajta, de a feje, az szabad. Izzadt haja szétcsapzik, szeme aggodalmas félelemmel fordul a távoli kozák őrszem felé. Figyel. Aztán leereszkedik a nagy diófa alá a kőpadra, lehajítja fejét az asztalra. Vajjon mit csinál? Talán sir? Meg-megrándul a dalás test. Aztán egy-egy rándulás után felsziszszsen, majd térdéhez kap a férfi, hogy kezét véresen kapja ismét vissza. Egyszer csak kis fehérséget vesz észre a földön. Felveszi. Egy kis zsebkendő. Megismeri, hogy övé. A leányka hagyta ott. Beletemeti az arcát, aztán elfut a gondolatja a harcztérre. Az apa homlokát golyó furta keresztül, a testvér neki szaladt egy éles szuronyrak, az ő térdét is megroncsolta egy eltévedt golyó. Ha ez a golyó egy pár arasznyival feljebb tévedt volna! Mily jó volna nyugodni ott a másik kettővel együtt! Nem, mégse, neki még élni kell! Itt van még a leány, a jegyes. Ennél a gondolatnál felemelkedik a kőpadról. Óriási erőfeszítéssel és emberfeletti kinnal vonsozolja magát tovább, a hálószoba ablaka felé. Az ablak nyitva van. Kihallatszik az alvó leány küzködése, pihégetése. A férfi a szívére nyomja a kezét, mert annak a hangos dobogása talán

mely minden türelmessége dacára ugyancsak olvastatott eleget a sorok között. A »Kronstädter Tagblatt« pl. kerekén kimondja, hogy az ünnepélyen megjelent 2 szász képviselő csak egyéni érzelmeiknek engedhettek s az ünnepélyen nem képviselik a szász universitást. A Gross-Klokauer Bote alkalmi cikkében a szászok páratlanul okos viselkedését fejtegeti a forradalom napjaiban s például hozza erre fel a segesvári csatát, a midőn ugyanis a segesváriak közremunkáltak az oroszoknak a magyar tábor bekerítésében. Szó sincs róla.

Budapesten.

Szép volt a budapesti ünnep is, mely a Petőfi-szobor előtt folyt le.

A napsugár fénye viaskodott az esőfelhővel. A mikor gyülekezni kezdtek a kordon mögött a küldöttségek, lassan szitálva megeredt az eső. De az első éljenre, mely a szük Kötő-utczából a térre hallatszott és mely *Jókai* Mórnak, Petőfi barátjának szólt, meggondolta magát az ég és napja aranyos sugarával hintette tele az ünneplőket, a tengernyi világot és azt a hatalmas ércszobrot, mely a virág közül kiemelkedett. A bűvös szellő belekapaszkodott a zászlókba, lobogtatta, integetett velők Petőfi szobránál és a merre a szem tekintett, mindenütt ünnepi pompát látott. Csak a Dunapart volt szomorú. A hajók árbozcai csupaszon emelkedtek az égnek és tulnan Budáról szürke-egyhanguságban bámultak át a házak.

Még nem volt tizenegy óra, a mikor a szobor körül összegyűlt közönség hangos éljenrel köszöntötte *Jókai* Mór, a ki *Halmos* János polgármester és *Rákosi* Jenő kíséretében jelent meg. Az embergyűrű szorosabba húzódott, *Jókai* akarta látni mindenki és jó ideig tartott, míg a lelkesedés okozta kíváncsiság lecsillapodott és megkezdődhetett az ünneplés. Ének nyitotta meg, Petőfi »*Honfi dala*«, melynek zenéjét *Huber* Károly írta *Bellovits* Imre vezérletével a budai dalegyesület, a Ganz-gyári daloskör, a Törökvis dalegyesület és a Budapesti polgári daloskör adta elő. Ének alatt mindenki levette a kalapját.

Halmos János polgármester beszéde után *Jókai* Mór hirdette Petőfi dicsőségét frenetikus tapsok között, leirhatatlan hatással.

Sántha Mihály egyetemi hallgató szavalt a aztán *Endrődi* Sándor szép alkalmi költeményét. Végül *Rákosi* Jenő tartott beszédet a nemzeti szövetség nevében.

A szobor talapzatát a koszorúk egész erdejével borították el.

Az ugrai ünnepély.

Ugrán is lélekemelő módon folyt le a Petőfi ünnepély.

Mint már lapunkban előbb is jeleztük *Nagy-Bölcöny* József ugrai nagybirtokos és a kolozsvári színház intendánsa díszes emléktáblával jelölte meg az ugrai kicsiny paplakot, a hol Petőfi, mielőtt elindult volna a halhatatlanság utjára, egy éjszakát töltött.

A szintársulat tagjai a kora hajnali órákban kocsiztak ki Váradról és a falu díszbe öltözött lakossága nagy lelkesedéssel fogadta őket és általában egész nap meglátszott a lelkes öröm-mámor.

Az ünnepélyt a ref. templomban tartott isteni tisztelettel nyitották meg, melynek végzetével a fellobogozott paplakhoz vonult az ünneplő közönség. A himnusz elhangzása után *Tompa* Kálmán díszmagyarba öltözve szavalt el az intendáns ez alkalomra írt »*Az ugrai kicsiny paplak*« című és lapunk vasárnapi számában is közölt kedves versét. Utána *Janovics* Jenő méltatta lángoló szavakkal Petőfit, a szabadsághóst és ekkor hullott le a lepel az emléktábláról is. Ennek megtörténtével *Bihari* Akos szavalt el hévvel a *Talpra magyart*. Végül *Makai* Sándor egyszerű paraszt gazda mondott hálás köszönetet *Bölcöny* áldozatkésziségeért, mely által örök emléket emelt a községnek. Befejezésül a Kossuth-nótát énekeltek el.

Az ünneplő egyszerű magyar emberek könnyelábadt szemmel oszlottak szét a Rákóczy hangjai mellett, míg a váradi közönség az intendánsnak volt szívesen látott vendége.

Petőfi ünnep P.-Szőlősen.

P.-Szőlős közönsége igen fényesen ünnepelte meg a szabadság lánglelkű költője halálának 50 éves évfordulóját f. évi jul. 30-án d. u. az óvoda helyiségében. Az ünnepély sikere érdekében *Vidovich* György ez. kanonok, *Szidor* Teréz óvónő és *Stéger* Géza tanító buzgólkodtak. Az ünnepély 6 órakor vette kezdetét a a *Honfidal* eléneklése mellett. Ezután *Vidovich* György címzetes kanonok nyitotta meg az ünnepélyt, szép szavakkal méltatva a nagyköltő életét, munkásságát és lángoló hazaszeretét. A község intelligenciája mind sietett az ünnepélyen közreműködni. Különösen nagy határt ért el *Béres* Irma k. a. »Álmodtam szépet gyönyörűt«, *Kasza* Piroska »A palota és kunyhó«, *Szidor* Teréz a »Három szív története« című költemények elszavalása által. Igen sikerült *Stéger* Géza »Szerettek kedvesem«, *Guzman* József »A csárda romjai«, *Lukács* Lázár »Egy gondolat bánt engemet« és *Petrás* József »*Talpra magyar*« című szavaltat.

A kicsinyek közül is igen sokan és hatásosan szavaltak. Így különösen ifj. *Ridi* Károly »*Gyors a madár*«, *Béres* Ilona »*Füstbe ment*

terv« című szavaltatával tűnt ki. A többiek is mind igen jól szavaltak.

Elismerést és dicséretet érdemel *Szabó* János bíró, ki egyszerű keresetlen szavával hazaszeretetre buzdította záró beszédében honfitársait.

Ünnep az ország minden részében.

A segesvári és a fővárosban lefolyt ünnepeken kívül szinte a lehetetlenséggel határos elszámlálni az ország minden részében tartott ünnepeket. Ezek közt megemlíjük a Petőfi születési helyén Kis-Kőrösön tartott ünnepet, Pósa Lajos beszéde és költeménye nagy hatást tett, továbbá a Szegeden, Mező-Berényben, Debreczenben, Tordán, Székesfehérváron, Békés-Csabán, Balassa-Gyarmaton, Előpatakon, Erdődön, Szathmáron, Sopronban, Aradon stb. tartott ünnepeket.

A kormány és a nemzetiségek.

A *Szell* kormány szerencsés keze, mely az elfajult pártviszályok közt is bevezette a békét, most ha az alább felsorolandó előjelek nem csálnak, ismét egy újabb sikerrel fog dicsekedni a nemzetiségi ügyeinket illetőleg. Nemzetiségi ügyeink — sajnos — szép számmal vannak, köztük olyan fajta is, mely ugyan követeléseivel az illető nemzetiség részéről a fellegek közt jár, de ezekből okkalmóddal hajlandók simítani is.

Az évek óta huzódózó fiumei kérdés ismét felszínre került. *Szell* Kálmán tárgyal ez ügyben és nyilatkozatai a fiumeiekre megnyugtatólag hatottak. *Maylender* az autonomibus párt feje ezüst koszorút küldött a Petőfi szoborra, mely körülmény nem csak a figyelem, de az engesztelődékenységnek is szép jele.

Ehez hasonló eset történt a segesvári Petőfi ünnepélyen, a hol a szász polgármester a magyar kormányra üritette poharát, a szász ág. ev. esperes pedig *Zsilinszky* államtitkár előtt fejezte ki magyar érzelmeit.

Krieghammer báró.

Monarchiánk közös hadügyminisztere *Krieghammer* olyan persona gratissima az udvarnál,

felébresztené a kedves leányt. Kicsordul a szeméin egy könnyesepp és csókot int felé. Hisz az talán róla álmodik most. Mi édes szavakat susog, gügyög, mintha a karjai is megmozdulnának. Talán ölelésre nyílnak?

A férfi olyan mozdulatot tett, mintha beakarna hatolni hozzá. Huzza őt oda a szerelem! Be és meghalni! Elmulni együtt! Ketten, szerelemben, örjögő boldogságban elmulni, szétfoszlani semmivé!

Rátette a kezét az ablak párkányra, hogy bevesse magát.

És itt hirtelen erőt vett rajta az ész!

— Mit akartam tenni! És mintha magához tért volna valami bűvös álomból, végig-simitotta verejtékes homlokán bevézrezt kezét.

— Ez szemtelenség lett volna. Inkább szökünk. Megmentem őt és magam és elmegyünk messze, messze. Elfeledünk minden bajt és fájdalmat, el halottainkat. Kimegyünk a hazából messze földre, csendes békés vidékre, egyedül, együtt!

Eszébe jutott az ifju honvédnek, hogy mily hatása van a fénynek az alvóra. Az ablak párkánya mellett egy kis asztalkán félig leégett gyertya állt. Az ifju meggyújtotta, aztán óvatosan letette ismét az asztalkára, hogy fénye ne essék a leány arcára. Aztán előkeresett valahonnan a zsebéből egy kis tükröt és odavetítette a gyertya reflex fényét a mélyen alvó leány arcára.

Az arcz a boldogságtól sugárzott s az ifjunak ezt látva megreszkedett a keze.

A leány pedig sóhajtott egyet és megmozdult. Szép csendesesen felemeledett. Behunyott szemekkel, mint a ki bűvös álomban van, kikelt az ágyból és abba az irányba tartott, a honnan az ifju a reflex-fényt reávetítette.

Babonás ember tüneménynek nézte volna ezt a jelenetet. A leányt, mintha valami láthatatlan erő odakapcsolta volna a vetítő tükrökhöz. Álomban, arcát abba az irányba vetve támolygott előre, fellépett az ablaknál levő székre, onnan az ablak-párkányra s az ifju lépcsőül odanyújtotta neki jobbik térdét, azon le a földre. Mikor az ablakon kilépett, az arcára élesen rávetítette fényét a hold és ez az erős fény azonnal átvette a tükröz szerepét, vezette a leányt.

Az ifju nem merte felköltetni őt. Félt, hogy az ijedségtől, melyet azáltal okozna, veszedelmes betegséget kaphat a kedves leány. Félrehúzódott tehát az árnyékba és messziről követte. Az pedig behunyott szemekkel haladt előre a holdfényes helyeken a Küküllő felé.

Oly gyönyörű volt a hold fényben. Körülözött a fehér, lenge alakot a holdsugarak. Az arcon a boldogság tükröződött le, talán most is kedvesével álmodott. Az ing félig lecsuszott a vállairól, előtűntek a tündöklő vállak és a keblek egyrésze, a vakító fehér bársonypuha test.

Feltartóztatlanul haladt önkívületében a Küküllő felé.

Az ifjut, aki távolról követte az árnyékban, halálos aggodalom fogta el. A leány már csak tíz lépésnyire volt az őrtálló kozáktól. Csendesesen, nyugodtan haladt. Ha most meglátja a kozák? Ha a kiáltására nem felel? Rögtön lelővi! Az ifju homlokán a verejték gyöngyözött. Megmentem gyorsan! Késő volt... A leány közvetlenül a kozák elé ért. Az félálomban támaszkodott puskájára. Mikor meglátta a fényes, tüneményes alakot, tágra nyitotta szeméit. A behunyott szemekkel nyugodtan lépkedő leányt tüneménynek képzelte. Szent borzadályllyal kapta le a fővegét és babonás félelemmel hányta magára a keresztet. A leány elvonult. A távolról szemlélő ifju rettegő szíve megszabadult a félelem zibbadságától.

Fellélegzett, meg van mentve!

Hah, de mégse! Az eltávolodó leány veszedelmesen közeledett a Küküllő partjához. A meredek part alatt csendesesen, hívogatólag kavargott az örvény. Körülkeringtek csendesesen a habok, üzték egymást, pajkosan, veszedelmesen. Az ifjut újra elfogta a borzadály. Ha a leány a Küküllőhöz ér, elveszett. Beleesik és vége van. Meg kell akadályozni, hogy oda jusson. Kétségbeesetten, amennyire csak sérült térde engedte, kisetett az árnyékos fák közül a tisztásra. Nem jutott eszébe, hogy az orosz őrszem azonnal lelőheti, ha meglátja. Rohant sántítva, sziszegve a leány után, hogy megelőzze a par-

mint magyar kollégája *Fejérváry* báró, aki megért legalább is hat miniszterválságot, de neki a hajszála sem görbült meg; nem ártott neki Kassics támadása sem; Tisza, Szapáry, Wekerle, Bánffy sorra buktak, Fejérváry pozíciója rendíthetetlen maradt. Ilyen rendíthetetlen *Krieghammer* állása is. Sok katonai-affaire történt hosszú minisztersége alatt, mindannyiszor vehemens támadásokat intéztek ellene nemcsak a magyar képviselőházban, hanem a delegációkban is, — nem ártott neki. Nem ártott még Bánffy támadása sem, kit a múlt őszön a Henczi-szobor áthelyezése alkalmával elég trüszk módon sértett meg a közös hadügy-miniszter. Bánffy hívei és lapjai izgatottan követeltek elégtételt, elég érthető módon követelték elbocsátását, sőt már helyet is szereztek neki — Boszniában, — de Bánffy megbukott, *Krieghammer* állása pedig megszilárdult.

Mindezeket pedig azért hozzuk fel, mert a vasárnapi hivatalos lap élén olyan documentumot közöl, mely mindennél világosabban bizonyítja, mily nagy mérvben élvezi a közös belügyminiszter uralkodója kegyeit

Ötven éves katonai szolgálata alkalmából ugyanis a felség igen meleg hangú kéziratot intézett *Krieghammer* hadügyminiszterhez s öt bárói rangra emelte.

Az erre vonatkozó legfelsőbb kézirat a következő:

Kedves nemes *Krieghammer* lovassági tábornok!

Különös örömmel üdvözlöm Önt ötven évi szolgálatának évfordulati ünnepén, melyet teljes épségben, szellemi friseségben és tetterőben ül meg.

Eszteendők díszes során át tanusított és általam ismételtén kitüntetett szolgálataira gondolva, azokért ujjalag kifejezem legmelegebb köszönetemet és Önnek az örökös osztrák bárói rangot adományozom.

Kelt Ischlben, 1899. július hó 27-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Uj képviselő.

Szászsebesről táviratozzák, hogy ott ma reggel *Vészi* József hírlapíró, a Budapesti Napló főszerkesztőjét egyhangulag a kerület képviselőjévé választották.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-6-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Augusztus 1. A pénzügyi szakbizottság ülése a városházán d. u. 8 órákor.

Augusztus 15. Mulatság Nagyszalontán a gymnasium javára.

Augusztus 23. és 24. Kereskedelmi kamarák kongresszusa.

Augusztus 27. Csonkatorony felavatása Nagyszalontán

Augusztus 29, 30, 31. Vendéglősök kongresszusa.

* **Goldis püspök Aradon.** *Goldis* János püspök vasárnap d. u. 4 órákor érkezett Aradra. Kiséretében voltak: Dr. *Beöthy* László főispán, *Örley* Kálmán és *Telegdy* József országgyűlési képviselők, továbbá *Zigre* Miklós, a nagyváradi gör. kel. esperesek közül *Fakala* Tamás, *Gróza* János, *Philip* Tivadár, *Móga* Illés, *Papp* György és még több nagyváradi gör. kel. lelkész. A pályaudvaron nagy óvációval fogadták s *Onku* Miklós bankigazgató üdvözölte románul. Azt mondta a többi közt, hogy a nép reményeinek megvalósítását a népből való embertől várja. *Goldis* válaszában megígérte, hogy szerető atya lesz mindenkinek. Arad város üdvözlétét *Institoris* főjegyző tolmácsolta, azt a reményét fejezte ki, hogy a püspök megerősíti a magyar-román testvéri kapcsolatokat. *Goldis* azt válaszolta, hogy az eddigi szellemben marad továbbra is Arad polgára. A bevonuláshoz egy ötszáz lovasból álló festői népbandérium vezette a menetet a templomig. Két oldalt éljenző és szetreaszakzó közönség állott sorfalat. A templomban *Bogán* esperes üdvözölte *Goldis*-t. A teológusok éneke után az új püspök hálaimát mondott. Este a püspöki aulában fáklyásmenetet rendeztek *Goldis* tiszteletére, akit ekkor *Trutia* Péter

üdvözölt. A püspök végül megáldotta a népet. Tegnap d. u. 4 órákor érkezett meg *Popea* Miklós karánsebesi püspök, érseki megbízott, akit *Goldis* püspök kíséretével az állomáson fogadott. Az installáció, mely elé az egész város nagy érdeklődéssel tekint, d. e. 9 órákor veszi kezdetét s bankettel, hangversenynyel végződik. — *Goldis*-ban úgy a románság, mint a magyarság megbizik. Évekkel ezelőtt jó viszonyban éltek a magyarok és románok, csak *Metianu* idejében keletkezett a háborúság.

* **Nogáll-requiem.** B. e. *Nogáll* püspök a derecskei róm. kath. leányiskola felépítésére 900 frtot adott, s ezenkívül évenként 200 frttal járult a tanítónő fizetéséhez. Ezen bőkezűséget meghálálni óhajtván dr. *Karsch* Lollion plebános a megboldogult püspök jótévedéért requiemet tartott, melyen a hívek nagy számban jelentek meg. Még gyűjtést is fognak indítani, hogy alapítványt tehessenek a derecskei hívek *Nogáll* püspök emlékére.

* **A város részvétirata a káptalanhoz.** Nagyvárad város tanácsa tegnap küldte át a nagyváradi l. sz. káptalanhoz Nagyvárad város közönségének részvétirátát feledhetlen jószágú *Nogáll* János dr. püspök elhunytja miatt. A részvétirat meghatóan emlékezik meg *Nogáll* püspökről, mint a város szegényeinek atyjáról és jöltevéjáról.

* **Uj tiszti orvos.** Dr. *Beöthy* László főispán dr. *Nemes* Áron orvost v. velencei tiszti orvossá nevezte ki.

* **Eljegyzés.** A nagyváradi polgári fiúiskola egyik derék fiatal tanára *Nánai* András tartotta eljegyzését *Koller* Annuskával Balatonfüreden, 1899. július 30-án. Öszintén gratulálunk a képzett fiatal tanár boldogságához.

* **Lemondás a Petőfi ünnep miatt.** A minap említettük, hogy a mezőberényi ág. ev. egyházköztség és az arad-békési esperesség között egy kis konfliktus támadt a Petőfi ünnep rendezése miatt. A mezőberényiek ugyanis átengedték templomukat az ünnep céljára, de ezt a határozatot az Aradon tartott esperességi közgyűlés, *Koren* Pál esperes indítványára, megsemmisítette. Erre a békésmegyei köznevelődési egyesület elnöke, *Lukács* György főispán *Sárkány* Sámuel bányakerületi püspökhöz fordult, a ki csakugyan megengedte, hogy

ton. Azt már csak néhány lépés választotta el az örvénylől.

A kozák még mindig az ígézet alatt volt — és nem vette észre a keresztül siető honvédalakot és az ifju megelőzte a leányt. Az örvény fölött a parton kitért karokkal várta őt.

Az őrt pedig abban a pillanatban sikoltás rázta fel az ígézetből. A delejes álomból felébredt leány sikoltása, kit a honvédtiszt átlélt.

— Megállj! ki vagy!

A megijedt leány nem tudta, ki áll előtte, őrtült küzdelembe kezdett a férfival. Az őrszem pedig a harmadik felszólítás után lőtt...

A Küküllő parton küzdő pár szívét ugyan az a golyó furta keresztül.

Belezuhanak az örvénybe. A lövésre felriadt őrség a folyóhoz rohan, a melyben egy ideig ott forgatta az örvény körbe-körbe a két összeölekezett holttestet. Aztán csendesen eltűnt mind a kettő a kozákok szeme elől.

*

És ti, a két jegyes szelleme, vajjon ti is letekintetek hozzánk most onnan a csillagokból az apa és testvér, a névtelen hősök szelleme mellől?...

Petőfi első nagy-károlyi tartózkodása.

Petőfi legendaszerű eltűnésének félszázados évfordulóján, mikor a boldog öröm mámorelragasztja keblünket, hogy oly férfi emlékének áldozhatunk, ki az egész világ elismerését vonta magára, jól esik, ha egy-egy oly epizódot mondhatunk el, a mely talán még ismeretlen lenne a nagy költő életéből.

És ezt tenni ugyszólván kötelességünk. Hadd tudjuk egészen a nagy szellem minden mondását, minden cselekedetét, minden érzését.

Nagy-károlyi tartózkodásom alatt alkalmam volt adatokat hallani egy ősz lelkésztől, ki *Petőfi*-nek Debreczenben iskolatársa volt. Mély áhitattal véstem szívembe minden mondását a nagy idők tanujának és most alkalmasnak tartom az időt arra, hogy újra elmondjam azokat.

Debreczeni diák koromban már jól ősmertem azt a magába zárkózott fiút, ki már akkor maradandó benyomást gyakorolt emlékezetemre. Az önképző-körnek szorgalmas látogatója volt. Itt nyújtotta be gyönyörű költeményét is. A virágnak megtiltani nem lehet — és mikor felkértük annak elszavalására, szerényen visszautasította.

Azután eltűnt... és nem is találkoztam vele csak itt Károlyban 1846-ban. Akkor már egy éves lelkész voltam.

Abban az időben volt látogatóba *Szendrey* Julia *Terei* Mari barátnőjénél. És ez a látogatás pedig egy híres megyegyűlés napjával esett össze.

Nagyon szép idő volt. A két virágzókorban levő leány reggel tíz óra tájban kikönyökölt az ablakon. Én a megyei gyűlésre menve *Petőfi* Sándort *Riskó* Ignácczal és *Obernyik* Károlylyal együtt az aklak alatt láttam csevegve a lányokkal.

Hogy mit beszéltek, nem emlékszem reá, de láttam, hogy kellemes lehetett a találkozás.

Azután együtt mentünk a megyeházára. Emlékszem, hogy *Petőfi*-n és *Obernyik*-on egyszerű polgári öltözet volt és mindegyiknél egy akkori szokás szerint félméteres forma kurta vastag bot. *Riskó* Ignác aljegyzőn habos selyem attilla volt.

A könyök-uteza felől beléptünk egy deszka padlásos alacsony ideiglenes gyűlésterembe, hol az asztal jobbán az ellenzék sorai közt állottunk meg.

Az elnöki széket *Szerdahelyi* Pál adminisztrátor foglalta el, kit e hivatalra a *Metternich* kormány nevezett ki.

az emlékünnepet a templomban tartásuk. A püspök elhatározása következtében, mint az Arad és Vidéke írja, **Koren Pál** esperes lemondott tisztségéről. Az esperes édes apja **Petőfinek** tanára volt.

* **A bibornok a szegényeknek.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök havi kegyadományára 300 frt kedden augusztus 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. Grunwald Henrikné, alelnök.

* **Baleset lovaglás közben.** A Vilmos huszárezred fiatal tisztjét **Durnheisz** Schwaben bárót tegnap baleset érte a gyakorló téren. Lovaglás közben ugyanis leesett s balkarját eltörte. A megsérült kart azonnal bekötötték s az orvosok úgy remélik, hogy erősebb lázon kívül a megsérült bárónak mi baja sem lesz.

* **Eltűnt bankók.** **Szabó** István micskei lakos **Baranyi** Zsigmond alsó-dernai birtokán csépell. A minap azzal lett megbizva, hogy 4 szekér búzát hozzon be Nagyváradra, adja el s a kapott pénzen bizonyos dolgokat vásároljon. **Szabó** István a vámháznál nem tudott vámot fizetni, tehát szűrét zálogban hagyta. A városban eladta a búzát, megvette a mit rendelték s így maradt még 140 frtja egy papiros csomagba bekötve. **Szabó** István a vámházhoz érve kiakarta váltani a szűrt, kivett a csomagból egy tizest, a csomagot azonban a többi pénzzel ott felelte. Mikor észrevette a dolgot, rohant visszafelé, ámde már akkor eltűntek a tizesek s a vámszedő csak azon felvilágosítást tudta adni, hogy azóta egy barna képű fiatalember volt ott.

* **A debreczeni csata 50-ik évfordulója.** Fényesen, igaz magyarságához méltóan fogja a holnapi nappal Debreczen városa megünnepelni 50 éves évfordulóját azon szerencsétlen kimeneti csatának, melyet 1849. augusztus 2-án Nagy Sándor József honvéd tábornok városunk szülőtte vívott a tulnyomó orosz hadsereggel szemben. Mint minden évben úgy most az 50-ik évforduló alkalmából nagyobb szabású ünnepélyt rendez a csatában elvérzett vitéz honvédek sírhalmainál. Városunk, vagy ennek hazafias polgársága is hozzá járulhat annyiban ez igen kegyeletes ünnepélyhez, ha megkoszorúzza e dicső tábornok vértanu szülőházának emléktábláját s

Miről folyt a tanácskozás? — régi idő, nem emlékszem részletesen — de azt tudom, hogy az ólombotok működtek, az ellenzék iszonyu támadást intézett az adminisztrátor és az abszolút bécsi kormány ellen, míg másfelől a konzervatívok az adminisztrátort védelmezték. **Petőfi** kurta botját szorongatva összeránczolt homlokkal, ingerült türelmetlenséggel hallgatta a tanácskozást s kevés idő múlva a teremből Obernyikkal együtt eltávozott.

És az nap este már olvastam e sorokat:

»Hát e falak közt hangozának

Nagy szavaid óh Kölcsey? ...«

... És azóta többé ez életben nem is találkoztam vele.

Eddig az ősz lelkész regéje.

Mert eddig úgy tűnik fel a mai kor gyermeke előtt a legendás idők daliás alakjainak minden tette, hogy néma áhitattal hallgatjuk a szemtanu előadását, miként a hegedűsök énekét és magunkba szívjuk minden szavát, hogy lelkesedjünk rajta és merítsünk erőt örökségéből, az ő dalaiból, melyekből az epedő lélek századok múlva is meríteni fogja a szerelmet és a szabadságot.

ezzel leróhatja nagy szülőtte iránt a kegyelet adóját. S mint értesülünk ezt meg is teszi városunk két lelkes, hazafias polgára, kik kötelességet vélnek teljesíteni e hazafias tettükkel a hős tábornok vértanu szellemének.

* **Házasság Istvánffy** István városi első aljegyző augusztus hó 2-án szerdán reggel 1/9 órakor vezeti oltárhoz az olasz-i plébánia templomban **Serényi** Gusztáv nyug. városi főkapitány, törvényhatósági bizottsági tag kedves és szép műveltségű leányát **Jolánkát**.

* **A becsukott deputáció.** A segesvári **Petőfi** ünnepélynek volt egy igen derült epizódja, mely a banketten való szó-beszédnek kapós tárgyát képezte. Nem kevesebbről van szó, minthogy egy az ünnepélyre küldött deputáció a legjobb akarata mellett sem felelhetett meg a feladatának. A **Torontál** megyei deputáció ugyanis egy hazafias szász családnál volt elszállásolva, mivel pedig a küldöttség 2 tagja nagyon soká aludt, a család elment hazulról s a ház őrizetét egy cselédleányra bízta. Ez egy székely leány volt s a mikor megérkezett az ünnepélyre a legelső székely vonat, becsukta az ajtót s elment a városba. A deputáció felébredt, de minden igyekezetük mellett sem tudtak kimenni egészen addig, míg az ünnepély után megjött a leány s kinyitotta az ajtót.

* **Vasuti szállítmányokban levelezések elhelyezése tilos.** Utóbbi időben mind gyakrabban előfordul, hogy vasuti (gyorsáru és közönséges) szállítmányokban levelek és személyes levelezés jellegével bíró közlemények helyeztetnek el. Minthogy a »Postai Tarifák és Postaüzleti Szabályzat« I. Rész 1. §. értelmében a levél, azaz tényleges és személyes levelezés jellegével bíró közlemény szállítása a posta kizárólagos jogát képezi, ebből folyólag a vasuton és gőzhajózási vagy más magán-szállítási vállalatok által szállított csomagokban elhelyezett minden személyes és tényleges levelezés jellegével bíró legcsekélyebb közlemény — legyen az akár nyitva, akár zárt borítékban elhelyezve — postajövedéki áthágást képez s az elvont postailleték tízenkétszeres összegéig terjedő, de legalább is egy forint pénzbírsággal büntetettik. Erről a közönséget tájékoztás és alkalmazkodás végett értesítem. Megjegyzem egyszersmind, hogy a Magyarország területén feladott és itt kézbesítendő, vagyis a szorosan vett belföldi forgalomban postán szállított csomagokba levelek elhelyezése meg van engedve. Az osztrák posta területén kézbesítendő s a postán szállított csomagokba is szabad, a csomag címzettjéhez intézett egy levelet elhelyezni. A többi külföldi forgalmi viszonylatban szállított posta-csomagokban levelek elhelyeztetése tekintetében a közönség feladata tájékoztatást szerezni, s az erre vonatkozó szabályokhoz saját érdekében alkalmazkodni Budapest, 1899. évi július hó 24-én. A miniszter megbízásából: **Szalay**, s. k. pt. főigazgató.

* **A debreczeni Vilmos-huszárok Nagyváradon.** A Vilmos-huszárezred 6-ik escadrona, mely Debreczenben állomásozik, tegnap Nagyváradra érkezett s a városban szállásolták el. A huszárezred ma fog Nagy-Szalontára vonulni több napi gyakorlatra.

* **Tompa ünnepély Feketehegyen.** Mint az előző években úgy az idén is kegyeletesen áldozott a feketehegyi fürdő közönsége **Tompa Mihály** költő pap emlékének. A mult szombaton lélekemelő ünnepélyt tartott, mely két részből állt. Délután a gyönyörű koszorúkkal és a költő sirjáról szedett virágokkal díszített szoborhoz vonul a közönség, elénekelve a Hymnust, majd ábitattal hallgatta **Szell** Kálmán **nagyszalonitai** esperes-imáját, mely után **Hollóssy** István (Kaposvárról) szavalta el ez alkalomra irt ódáját, **Engelthier** M. kisasszony pedig a költő egyik költeményét. Este hangverseny volt a Rimaszombati Tompa-szobor javára. Közreműködtek **Czigler** E. kisasszony (Budapestről), **Dobsó** J., **Lanner** Ferenczné és dr. **Papp** Dezső.

* **A csendőr tragédiája.** Vasárnapi számunkban megemlékeztünk arról a vasuti szerencsétlenségről, a melynek áldozata is volt **Bárány** Béla csendőr személyében. Már akkor jeleztük, hogy a szerencsétlen ember nem fog

sokáig kinlódni s tényleg vasárnap reggelre ki is szenvedett. A zuzódás egész bal részét összeroncsolta; a fejét tökéletesen, a karját két helyen eltörte, három oldalbordáját betörte és ágyékába egy éles kőszúrás hatolt be. Hogy mégis oly sokáig el tudott kinlódni, szívós természetének tulajdoníthatni, mert mintegy öles magas szál derék ember volt; kinjait pedig aléltsága és önkívületi állapota csökkentette. Tegnap temették el katonai diszpompával, a bajtársak élénk részvéte mellett, kik koszorút is helyeztek koporsójára. Köztük követte a koporsót az elhunyt özvegy anyja is, bánatos fivérével. E helyen egyuttal kiemeljük azt is, hogy a szerencsétlenség miatt nem lehet okolni az iparvasutat, mert a csendőrök nem az iparvasuti kocsin mentek, hanem treszinán.

* **A Petőfi-ház.** A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy a **Petőfi-társaság** kérvénye alapján megengedte, hogy a **Petőfi-ház** létesítése érdekében országsszerte gyűjtést rendezhessen.

* **E. Kovács Gyula balesete.** A segesvári **Petőfi** ünnepélyen sajnos baleset történt a kolozsvári Nemzeti Színház hírneves tragikusával. **E. Kovács** Gyula ugyanis **Jókai** Apotheozisát szavalta a csatatéren felállított tribünön. A hosszú ideig tartó szavalás alatt feje fődellen volt s az erősen sütő nap annyira elkábitotta, hogy a szavalás bevégeztével eszméletlen állapotban vitték be a **Petőfi** emlékoszlop mellett levő örházba. Még egy száma volt az ünnepély műsorában, az **Ábrányi** Eml. költeményének felolvasása, de rosszuléte miatt erre már nem volt képes. A beteget a város kitűnő orvosai vették ápolás alá, a kik napszurástól tartanak. A beteghez táviratilag hívták **Kolozsvárt** lakó nejét s a szintársulat igazgatósága is sürgőnyileg tudakozódott a beteg állapota iránt, melyre azt a választ nyerte, hogy a beteg minden komoly következményeken túl van.

* **A braganzai herceg mint componista.** Ma kedden délután a helybeli katonai teljes zenekar a Schlauch parkban 5 órától fél 11-ig válogatott műsorral hangversenyezni fog. Előadásra kerülnek a többek között: **Ferencz** József, **Braganzai** herceg által komponált **Taxis** induló, **Excelsior** egész Partitúrja, **Santa Lucia** és több kitűnő zenedarabok fényes kivilágítás mellett.

* **Helyreigazítás.** Vasárnapi számunkba, melyet halhatatlan költőnk, **Petőfi** Sándor emlékének szenteltünk, a költő családjáról közölt érdekes visszaemlékezésekbe egy tévedés csuszott be, melyet a történeti igazság érdekében sietünk helyreigazítani. A **Szendrey** Julia elhunytáról szóló rész bekezdése ugyanis, mely így szól: »Nem sokkal azután« ide módosítandó: »Nem sokkal azelőtt« mert tudvalevő, hogy **Petőfi** Zoltán túlélte anyját pár esztendővel.

* **Karmester és vadászkiáltás.** **Kolozsvárról** írja tudósítónk: Régióta huzódó viszály fejeződött vasárnap délbe **Kolozsvárt** le 3 **Manlicher** lövéssel. A lövések közül csak az talált, melyet a bosszuálló magának szánt, a melyet azonban ellenének szánt, az irányt tévesztett. **Borotha** vadászszázados és **Müller** karmester együtt beszélgetve haladtak hazafelé ebédelni. A kaszárnya balszárnyának ablakából egy elkéseredett vadászkiáltás megleste a két sétáló tisztet s midőn az ablak irányában voltak egy **Manlicher**rel kétszer rájuk lőtt. Az egyik golyó a századost találta, míg a másik golyó a falba furódott. A százados sérülése csak könnyű természetű. A vadászkiáltás ezután önmaga ellen emelte a fegyvert s a harmadik lövés talált, holtan rogyott össze átlőtt mellel. A bosszuálló a merényletet a karmester ellen tervezte, a ki a kiáltás káplárt lefokoztatta.

Igazságszolgáltatás.

Szinai Kornél a fogságban. *Szinai* Kornél ügyvédséged, a ki Michnyák Mátyás nevű munkásnak 7070 frtos és bírói létében volt takarékkönyvecskéjét elsikkasztotta, néhány nap óta már a törvényszék fogházában ül. A rendőrség Rákospalotán tartóztatta le Szinait, a ki előtt aztán dr. *Kistaj* János vizsgálóbíró vizsgálati fogságot elrendelő határozatot hirdett ki. A fogoly részére családja védőügyvédet kér fel, aki nemannyira azon fog működni, hogy a fogvatartás megszűnjék, hanem Szinai *elmeállapotának* a megfigyelését fogja lehetőleg ki- eszközölni. Azt hiszik ugyanis, hogy a zajos multu férfi nem tiszta eszű ember. Valaha ulánus-főhadnagy volt Szinai Kornél s a mióta megoperált gégebaja miatt a katonai pályát el kellett hagyni, mindennel megpróbálkozott. De a mibe csak belefogott, csütörtököt mondott, mert rend szerint olyan dolgokra vállalkozott, a mihez se módja, se tehetsége vagy tudása nem volt. Bankokat akart alapítani s ilyenkor rendelkezésre álló százezrekről beszélt, noha nagyigazán kétgaras sem volt a zsebében. Majd máskor *pestis* vagy *holera-cseppek* feltalálásán törte a fejét s persze nem is konyit az orvosi tudományhoz. Jellemző az is, hogy Szinai eddigelé *kilencz asszonnyal* élt együtt s egymásután valamennyit a faképuél hagyta. De válópörrel csak kétszer volt baja, mert hat asszonyával csak úgy vadházasságban élt. Most, hogy a börtönbe vitték, maradt magára a kilenczedik asszony, a ki Szinai Kornélnek törvényes felesége.

Tolvajok és orgazdák. Ez év február havában egy jól szervezett tolvajbanda garázdálkodott a fővárosban. Össze loptak mindent, ami csak kezük ügyébe akadt, s a lopott holmikat *Maybaum* Lipót Szondy-u. 22. sz. alatti pálinkamérésébe vitték, ahol az egész vidék csavargói és tolvajai találkozni szoktak. — *Maybaum* volt az orgazdájuk. Ő vett meg tőlük mindent, amit csak hozzávittek, természetesen olcsó áron, sőt sokszor egy-két pohár pálinkáért. — Ezeket a lopott holmikat *Maybaum* a vásár után *Vég* Mária nevű kedveséhez vitte, ahol aztán *Gottstein* Károly faezér pinczér segítségével értékesítette. — Nem kevesebb mint 16 rendbeli álkulesos és alkalmi lopást követett el ez a tolvajbanda, amíg végre a rendőrség kezébe került. A károsultak között van dr. *Egyedi* Arthurné, *Weitzer* János, *Rechtovitz* Márton, *Elend* Mór kereskedő, *Hegeüs* Oszkár dr. *Kramolin* Ernő és a Stern testvérek *czég*, akiktől szőnyeget, telefon szekrényt, székeket stb. loptak el. A törvényszék lopás illetve orgazdaság miatt vád alá helyezte *Bóde* István napszámost, *Maybaum* Lipót pálinkamérőt, *Gottstein* Károly pinczért, *Vég* Mária rendőri felügyelet alatt álló nőt, akiket vizsgálati fogságban is tartottak a következők: *Seofiak* József napszámos, *Zipser* Lipót légszesz szerelő *Bucsi* Antal rovott multu napszámos, *Knötig* Etel gyári munkásnő, *Velend* József lakatos inas, *Rialek* József rovott multu napszámos, *Visi* József kőműves inas és *Hollán* Margit. Ügyükben ma tartotta meg a büntető törvényszék a végtárgyalást. Tekintettel a sok vádlottra és a beidézett nagyszámu tanukra, a végtárgyalást az esküdt-széki teremben vezette *Haupt* bíró elnök. A vádat *Gruber* kir. alügyész képviseli. A tárgyalás során a vádlottak tagadták a terhükre rótt cselekményt és egyik a másikra akarja terelni a dolog stádiumát. Az ítélehozataira csak késő délután kerül a sor.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Bócz Géza*.

2007 Paska Gábor és neje — Kozma Gligor s. t.
2027 Zsulán Lázár — Zsulán Mitru.

2035 Bunács Kraesun s. t. — Bunács Iván.
2028 Klein Benjámin hagyatéka.
2058 Ifj. Harsányi István — Kapesos András.
2061 Dr. Kohn Mór — Mandel Ignác.
2062 Békésmegyei takarékpénztár — Gottfried Jakabné.
2063 Kaun Ármin — Opreán Péter.

Előadó: *Nagy Ferencz*.

2583 Vecseri József s. t. testi sértés.
2635 Novák Erzsébet és társa anyakönyvi kihágás.
2669 Reisner Emánuel vallás elleni kihágás.
2672 Özv. Molnár Andrásné s. t. anyakönyvi kihágás.
2713 J. Nagy János közsend elleni kihágás.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Kedd: *A Gyurkovics lányok*. Szerda: *Ember tragédiája*. Csütörtök: *Ember tragédiája*. Péntek: *Szegény Jonathán*. Németh József III. vf. Szombat: *Nőemanczipáció*. Németh József IV. vf. Vasárnap d. u. *Peleskei nőtárus*. este: *Az ördög mátkája*.

Holtomiglan.

Németh József a népszínház tagja a Holtomiglan dalos színmű Gelbgieszer Ármin hordár alakjában mutatkozott. be a nagyváradi közönségnek, mely folyton tapsolt a jeles komikusnak, ki a komikus hatás ezer meg ezer színpadi eszközeivel bánik kitűnő szerencsével. Sok igaz vonással adta az elvhajhász Holló Endrét *Szerdahelyi* Ferencz, kedves játékaival gyönyörködtetett *Turchányi* Olga, míg *Komlósi* Emma Józsi fodrász inas szerepében aratott sikert. *Leövey* Leó Varga szabó alakjában egyik kabinet alakítását mutatta be.

Goldstein Számi került vasárnap délután színre telt ház előtt. A czimszerepet *Leövey* Leó játszotta, Virág Toncsi szerepét *Komlósi* Emma.

Műsorváltozás. A mára hirdett *A baba* helyett *Szekely* Irén betegsége miatt *A gyurkovics lányok*, vasárnap pedig *Az ördög mátkája* kerül színre *Németh* József vendégföldről.

Diszeloadás.

Miután városunk már lerótta adóját a nagy költő szellemének, érdemleges ünnepélyt nem is tartottak ehel a városban. Este zsufolt ház előtt adták elő »1848«-at és Petőfi megjelenésekor valóságos extázisba tört ki a közönség és a lelkesültség legnagyobb fokával hódolt a nagy költő személyesítőjének. Szinte ihlettség honolt mindenki arcán és leste minden mozdulatát a színpadon... Csak az édes-bus Kossuth-nóta kellett és rögtön egy valóságos láz öntötte el az egész nézőtér. És a nagy lelkesedéshez a szereplők is hozzájárultak, mert többé kevésbé elfogadható alakítást nyújtottak.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*. 66

— Áda, drága édes asszonyka! — szólt szomoruan. — Sohasem jövünk már jóra? Kerestünk még a házi egyenetlenség is súlyosbítsa? Légy türellemmel, jóra fordul minden. Jó munkás vagyok, merem mondani, nem lökhet-

nek ki egykönnyen. Nem maradunk örökké a kis városban és...

— Ah, hacsak hihetnék neked, Feri. Különben kérlek, ne beszélj a kis városról, hallani sem szeretek róla. Ugy-e még nem bizonyos, hogy olyan kis városba kerülünk?

— Nem, de félek, hogy igaz lesz.

— Ah mit! talán mégsem mennek annyira és akkor az én kedves Ferim marad!... Most megmosom szemeimet és nem is gondolok többet erre; mert ma szépnek kell lennem, nagyon szépnek, hogy az asszonyok pukkadjanak meg az irigységtől. És te, Feri, légy jó, hagyj helyben mindent, a mit apa mond, hiszen nála van a pénz.

Áda megcsókolta urát, Ferencz azonban nyomorultnak érezte magát; eszménye szétfoszlott. Starkenbach nagyon is igazat mondott: mind- eddig nem ismerte feleségét.

XVIII

Ugyan mit csinálhat az apa? — sóhajtozott Starkenbachné s kedvetlenül ide-oda tologatta székét.

Az ebéd véget ért, már a kávénál ültek. A házigazda dolgozószobájába ment, hogy egyet- mást elintézzon, mielőtt a népnépre mennének. A hölgyek egész Euphéniaig és a nevelőnőig a legelőkelőbb öltözetben indulásra készen vára- koztak. Kedvük a legvirágosabb abban a boldog öntudatban, hogy öltözetük teljesen kifogástalan és általános föltűnést fog kelteni, Áda a tükör előtt tánczolgatott és csodálattal nézte bájos hasonmását.

— Ne izgasd magadat, mama, — vigasztalta anyját, — elég korán érünk oda, sokkal feltűnőbb lesz, ha nem leszünk elsők.

Áda jókedve visszatért, diadalmas szépsége elfeledte a csalódásokat, melyeket a reggel hozott. Csak arra gondolt, hogy tui fogja ragyogni összes ismerőseit, hogy gyönyörű férfi lesz olda- lán, a kinek megjelenése igazán előkelő, kiről senkinek mondaná, hogy egyszerű tanítónak a fia, kinek viseletéről sejteni sem lehet, hogy elő- járótól megrovást kapott. Lehetetlen, hogy fel- tűnést ne keltsenek, — a jelen tehát a legka- csegtetőbb vala; a mi pedig a jövőt illeti — minek fesse azt magának sötétet? Hiszen apjának van pénze, sok pénze. Pénzzel pedig min- dent elérni és Ferencz is óvakodni fog jövőre a baklövésektől.

Megint eltelt pár perc, Áda is türelmetlen lett. A dolgozószobából áthallatszott a telefon folytonos csilingelése.

— Mi lehet az? — ismétlé Starkenbachné aggodalommal.

— Elmegyek, megkérdem, — szólt Áda.

— A világot se! — beszélte őt le anyja, ki tapasztalataiból tudta, milyen gorombai ilyenkorura.

— Nem értem, miért nem hívat engem? — nyilatkozott Steinfeldner, — a csöngetésnek se hossza, se vége; de hivatlanul nem merek a szentélybe hatolni.

Végre csend lett. Starkenbach türelmetlen kézzel csapta ki a szoba ajtaját és vérvörösen, szikrázó szemekkel lépett be.

— De apa, ily későn! — kiáltott felé szemre- hányó tekintettel Áda, ki miat valamennyi önző lélek, mások hangulatát nem tudta számba- venni. — Tulajdonképpen már el kellett volna mennünk.

— Elmenni? hogyan, hova? Nem megyünk!

— Oh, apa! — jajgatott Áda. — Miért nem?

— Talán rossz hírt vittél, Lipót? — kér- dezte neje.

— Rosszat, nagyon rosszat! — kiáltott rémesen és égnek emelte mind a két kezét. Csodá- lalom, hogy a guta meg nem ütött. — Zseb- kendőjével a verejtéket törülgette homlokáról. — Ég a bánya Dobrovinban.

— Hol, hol? — kérde Steinfeldner aggoda- lommal, s mindkét kezével a szék karjába ka- paszkodott.

— Hol? Mintha az bántana, ha a szom- szédnál égnek. Az én bányám ég. Hogy sikerül-e a tüzet oltani, még eddig nem tudják.

— Emberélet is esett áldozatul? — kérdezős- ködött Ferencz.

— Magától érthető. Szeretnék olyan bánya- égést látni, a hol senki sem hal meg! 926 bá- nyász szállt alá, 810 jött fel, 116 eltűnt. A mentés kísérlet nagyban folyik.

(Folyt köv.)

TÁVIRATOK.

A hármasszövetség.

Bécs, július 31. (Saj. tud. távirata.) *Goluchovszky* Agenor gróf külügyminiszter hatodikán Ischlbe megy s ugyanakkor odaérkezik *Hohenlohe* herceg német birodalmi kancellár. Evvel a találkozással akarják a hármasszövetség változatlan fennállását dokumentálni.

Öngyilkos énekesnő.

Genoa, július 31. Miss Alice *Moffat* szép gazdag amerikai énekesnő szállójában megmérgezte magát. A holttestet térdeplő helyzetben találták Leoncavalló arcképe előtt, kit egy művészestélyen ismert meg, beléseretett s szerelmével valósággal üldözte. Bár a zeneszerző házas ember miss *Moffat* mégis 4 évig kísérte utazásaiban, de végre kétségbeesetten felhagyott üldözésével s halálba szánta magát. Asztalán egy Leoncavallónak címzett levelet hagyott, a levélpapíron meg csak annyi volt írva:

Hiányról, nekem, mint világosság, elődömöknek, melyek hirtelen megvakultak . . .

Tovább nem írhatta, mert a méreg hatni kezdett s meghalt.

A belgrádi merénylet.

Belgrád, július 31. *Gruics* volt szentpétervári szerb nagykövet családjával és *Vuics* volt radikális miniszter elhagyták az országot bántatlanul.

Bányarobbanás.

Budapest, július 31. (Saját tud. táv.) A szekuli kőszénbányában nagy dinamit-robbanás volt, mely egy munkás fejét letépte, egy másikat súlyosan megsebesített, a többi megmenekült.

Vonat-kisiklás.

Bécs, jul. 31. A déli vasut Klagenfurt-marburgi vonalán az éjjel Gratenstein állomás közelében a 401. számú gyorsvonat kisiklott. Egy vasuti hivatalnok életét vesztette, hat ember súlyos és tíz könnyű sérülést szenvedett. (Magy. Táv. Iroda.)

Személyi hírek.

Budapest, jul. 31. Tarkovich József államtitkár a napokban 8 heti szabadságra elutazott. Az államtitkár Tátra-Füreden tölti szabadsága idejének legnagyobb részét.

Cettinje, jul. 31. Konstantin orosz nagyherceg és Miklós görög herceg délután egy görög czirkálóhajón Cattaróba utaztak. (Magy. Táv. Ir.)

Külföldi hírek.

Madrid, jul. 31. Aszenátus elfogadta a belső államadósság kamatainak megadóztatásáról szóló törvényjavaslatot és a rendkívüli hitelek engedélyezésére vonatkozó javaslatokat és elhatározta a montjuichi pör revisióját. Silvela miniszterelnök holnap San Sebastianba utazik. A hivatalos lap azután közölni fogja a cortes bezárására vonatkozó rendeletet.

Peking, jul. 31. Félhivatalosan kijelentik, hogy Kína és Japán között nem folynak tárgyalások valamely szövetség kötésére. A két külön követ látogatása Tokióban csupán nagyobb forgalom és a két hatalom közötti barátságos viszony előmozdításának kedvéért történt.

Nápoly, jul. 31. A tegnap este rendezett tűzjáték alatt egy tűzjátékszer felrobbant. Az, aki meggyújtotta, életét vesztette, 35 ember pedig súlyosan megsebesült. (Magy. Táv. Ir.)

Letartóztatások.

Konstantinápoly, jul. 31. Az utóbbi napokban többeket letartóztattak, akiket ifju-török üzelmekkel vádolnak. Közülök néhányat azzal gyanúsítanak, hogy egy állítólag Bécsben létező ifju török-örmény bizottság kiáltványait szétosztogatták. (M. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Katonai szállítók figyelmébe. A folyó évi őszi fegyvergyakorlatok alkalmával összpontosítandó csapatok részére szükséges kenyér, zab és széna szállításának biztosítására vonatkozólag a m. kir. budapesti I-ső honvéd kerületi parancsnokságnak f. hó 25-én kelt 6666. h. számú rendeletével kibocsájtott »Hirdetmény« szerint a jövő hó 8-án Czegléd és jövő hó 10-én Alsó-Dabason biztosítási tárgyalás fog tartatni, a melyen a csapatok 8-10 napi szükségletére körülbelül 7-8000 frt értékű élelmi és termény cikkek szállítása lesz árlejtés útján vállalatba adva.

Bővebbi értesítés a helybeli honvéd lak-tanya kapuján valamint a városi hatóságnál és a kereskedelmi kamaránál kifügesztett hirdetményekből nyerhető.

Néhány szó a burgonyatermelésről.

E hó utolsó napjaiban a budapesti vásárcsarnok impozáns épületében sétálgatva szinte meglepetéssel láttam ama nagy burgonyahalmazokat, melyek körül a székesfőváros inyen-czeit kielégíteni óhajtó vendéglősök alkalmazottjainak csoportja settenkedett. Gazda ember lévén, s érdeklődtem a burgonya kelendősége iránt s így még nagyobb meglepetéssel konstaltam, hogy daczára azon borsos árak, melyet az elárusítók kértek, rövid fél óra alatt a nagy halomnak se híre, se hamva nem volt. Az egyik elárusítóval szóbeszédbe eleyedvén, kérdésemre előadta, hogy mily nagy költséget okoz nekik ama körülmény, hogy a korai asztali burgonya legnagyobb részét külföldről kénytelenek beszerezni. Métermázsáját 4-5 forinttal fizetik az olaszoknak, s így természetes, hogy 6-7 forinton alul nem adhatják el a helybelieknek.

Az elárusító felvilágosítása önkéntelenül is azon gondolatot keltette fel bennem, hogy e mindenestre elszomorító jelenségről gazdatársaimat értesítem, felhíván figyelmüket a korai asztali burgonya termelés felkarolására, melyet részemről az alább felsorolandó mód mellett már évek óta sikerrel folytatok.

Február hó utolsó napjaiban kiválogattam pinczémben a gazdaságomban nagyban termelt korai rózsaburgonya legjavát, a teljesen egészséges közép nagyságú gumókat s azokat egy közönséges deszkából összetákoltt ládába rakkosgatva, a ládákat magtárhelyiségem egyik világos és nem hideg kamrájába egymásmellette elhelyezem s ott hagyom mindaddig, míg egy körül-belül 3-4 centiméter hosszúságú, kókes színű hallás nem hoznak.

Ekkor a még őszszel kainittal és thomas-salakliszttel megrágyázott földet felszántatom s 60 cm. sor és 40 cm. növénytavolra a ládából kivett burgonyát kapa után elültetem úgy, hogy az szemes végével fölfelé s koldokos végével lefelé álljon s tetejébe óvatosan földet huzatok, nehogy hajtásai letöredezzenek. — Ki-

kelés után ép oly munkálatban részesítem, mint a többi burgonyát, tehát megfogasoltatom, egy, esetleg két kapálást adok s feltöltögettetem. Junius hó első napjaiban már oly szép gumókat szedetek, hogy akármelyik késői burgonya sem ad különbet.

Minőség tekintetében pedig határozottan vetekedik az olasz burgonyával, kitünő ízű és jól fő. Utóbbi körülményt különösen a műtrágya alkalmazásának tulajdonítom azon összehasonlító kísérlet alapján, melyet az elmúlt év tavaszán tettem.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 30.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 17,000, mm. forgalom mellett az árak 10 krral magasabban jegyeztettek.

Buza áprilisra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	8 40
Tengeri jul.	— — — — —	4 60
Rozs ősze	— — — — —	6 69
Zab ősze	— — — — —	5 46
Tengeri augusztusra	— — — — —	4 76

Az irányzat szilárd.

Bécs, július 30.

Oszt. hitel	— — — — —	388 30
Magyar hitel	— — — — —	392 80
Allamvasut	— — — — —	345.—

Értéktőzsde.

Budapest, július 30.

Az irányzat szilárd.

Oszt. hitel	— — — — —	829.—
Magyar hitel	— — — — —	469.—
Allamvasut	— — — — —	763.—
Rimamurányi	— — — — —	544.—
Magyar jelzálog	— — — — —	244.50
Salgótarjáni	— — — — —	331.—
Wagon-kölesön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámító	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104 25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Délivasut	— — — — —	65.08

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	118.90
Magyar koronajárdék	— — — — —	96 40
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,0%	— — — — —	120.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,0%	— — — — —	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.25
Magyar földterhermentési kötvény 4%	— — — — —	95.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.25
Horváth-szlavón földterhermentési kötvény	— — — — —	96.25
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölesön	— — — — —	161.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	— — — — —	138.50
Oszt. járdék papirban	— — — — —	100.40
Oszt. járdék ezüstben	— — — — —	100.20
Oszt. járdék aranyban	— — — — —	119 25
Oszt. korona járdék	— — — — —	100.50
Oszt. államsorsjegyek	— — — — —	139.—
Oszt. magyar bankrészevény	— — — — —	905.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	392.50
Oszt. hitelintézeti részevény	— — — — —	388.10
Párisi vista	— — — — —	346.75
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	9.55
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.80
London vista	— — — — —	120.60
20 márkás arany	— — — — —	11.76

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadberlet 91. szám.
(Páratlan sz.)

Kisberlet 91. szám.
(Páratlan sz.)

Ma kedden, 1899. augusztus 1-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A gyurkovics lányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczegh Ferencz.
(Rendező: Follinus.)

I. szakasz: „Kata.” III. szakasz: „Ella.”
II. szakasz: „Sári.” IV. szakasz: „Miczi.”

SZEMÉLYEK:

Gyurkovicsné	---	Laczkó Aranka
Katalin,	---	Vásárhelyi V.
Sára,	---	Komlósi Emma
Ella,	---	Miklósi Margit.
Miczi,	leányai	Turchányi O.
Terka,	---	Ághiné
Liza,	---	Miklósi Mariska.
Klári,	---	Lengyel Margit.
Radványi, ezredes	---	Tompa K.
Radványi Gida	---	Iványi A.
Horkay Feri	---	Bónis Lajos.
Sándorffy, főhadnagy	---	Bihari Ákos
Semessey	---	Vágó Béla
Kemény Tóni	---	Heltai N.
Jankó, inas	---	Leővey Leo.
Czigány primás	---	Vank I.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, szerdán, 1899. augusztus 2-án
új díszletekkel és fényes kiállítással:

Az ember tragédiája.

Dramai költemény 15 képben. Irta: Madách I.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Legolesobb bevásárlás!

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsilackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolesobb árban.

Árjegyzek kívánatra ingyen!

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piac-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 23-50

Legolesobb bevásárlás!

Legolesobb bevásárlás!

Nagyvárad-Peczeszöllősi gőzsörgyár.

(Pecze-Szöllős, Nagyvárad mellett.)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy most már saját maláta gyárunkban gyártott malatából főzött kitünő mennyiségű és régen raktározott

Marcziusi és László söreinket

hozzuk forgalomba.

Eme sörök különösen üdítő izük és tartósságuknál fogva a legnagyobb kelendőségnek örvendenek. Örömmel hozzuk továbbá a n. é. közönség tudomására, hogy vállalatunkat ujabban

JÉGGYÁRRAL és HÜTŐKÉSZÜLÉKKEL

láttuk el; midőn is bátrak vagyunk tisztelettel megjegyezni, hogy a mű-jég, mely már egészségi szempontból is előnyös, bármely célra felhasználható és különösen tartósságánál fogva előnyös.

Sör és jég megrendeléseket a gyári telepünkön P.-Szöllősen (Telephon 132 sz.) avagy városi irodánkban Nagyváradon (Telephon 62 sz.) kérünk.

Megrendeléseket Nagyváradon házhoz szállítva bérmentve eszközünk.

(199.) 6-8.

Kiváló tisztelettel:

NAGYVÁRADI SZÖLLŐSI GŐZSÖRGYÁR.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május 1-től.

Nagyvárad—Szeged				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged	ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 00	Arad	ind.	5 10	11 20	9 37
Ósi	"	10 30	4 41	7 16	E.-M.-Vásárhely	"	4 38	11 05	7 50	Gyula	"	12 21	6 44	10 01	Kurtics	"	5 39	11 52	10 07
Less	"	10 48	5 01	7 52	Orosháza	"	5 41	11 54	9 20	Békés-Csaba	"	2 23	7 18	4 32	Kétegyháza	"	6 14	12 31	10 54
Gyapju	"	10 56	5 10	8 05	Csaba	"	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	"	2 54	7 45	5 03	Békés-Csaba	"	6 47	2 33	4 50
Cséffa	"	11 03	5 19	8 29	Gyula	"	7 27	3 05	5 26	Kurtics	"	3 28	8 21	5 38	Gyula	"	7 27	3 05	5 26
Szalonta	"	11 26	5 44	8 46	Sarkad	"	7 47	3 27	5 56	Arad	érk.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31
Kétegyháza	"	11 46	6 05	9 15	Kétegyháza	"	7 57	3 39	6 10	Szombatság-Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Szombatság-Rogoz.					
Sarkad	"	11 57	6 17	9 31	Szalonta	"	8 23	4 10	6 47									Szombatság-Rogoz	ind.
Gyula	"	12 21	6 44	10 01	Cséffa	"	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes	"	6 34	8 21	Nánhegyes	"	4 32	6 46		
Csaba	"	2 10	7 41	4 44	Gyapju	"	—	4 42	7 29	Dobrest	érk.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz	érk.	4 56	7 10		
Orosháza	"	3 10	9 10	5 50	Less	"	9 04	5 00	7 51										
H-M.-Vásárhely	"	4 00	10 02	7 00	Nagyvárad	érk.	9 21	5 19	8 16										
Szeged	"	4 35	10 55	7 55			9 32	5 30	8 31										

Nyomatot-laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.